

OSTAVŠTINA PRIVATNE KNJIŽNICE OTA ŠVAJČERA U MUZEJU LIKOVNIH UMJETNOSTI

BROJ
BIBLIOGRAFSKE
JEDINICE

Valentina Stantić Koić
Muzej likovnih umjetnosti Osijek
valentina.stantic@mlu.hr

468

Postersko izlaganje / Poster presentation

MLU

Autorica: Valentina Stantić Koić, knjižničarka Ustanova: Muzej likovnih umjetnosti, Osijek
OSTAVŠTINA PRIVATNE KNJIŽNICE
OTA ŠVAJČERA U MUZEJU LIKOVNIH UMJETNOSTI

VREMEPLOV MUZEJA LIKOVNIH UMJETNOSTI

Muzej likovnih umjetnosti osnovan je 1954. a od 1964. godine preseljen je u novi prilagođeni prostor neoromaneskne vile Neuman, gdje je i danas smješten.

Temelj muzejskog fonda su čine djela koja imaju kapitalnu važnost za hrvatsku likovnu baštinu od sredine 18. stoljeća do danas, a podijeljen je u 9 muzejskih zbirki koje kroz 5982 predmeta obuhvaćaju slike, crteže, grafike, skulpture i medalje 18., 19., 20. i 21. stoljeća.

Najopsežniji i najvredniji dio muzejskog fonda su zbirke slika, koje su bile u vlasništvu slavinskih velikaških obitelji iz 18. i 19. stoljeća. Muzej, nadalje, posjeduje prve generacije hrvatskih pejzažista i portretista sredine 19. stoljeća te djela na prijelazu u 20. stoljeće i iz njegove prve polovine, kada se utemeljuje hrvatsko moderno slikarstvo.

U Muzeju su zastupljeni svi osječki umjetnici te najveći dio njihova likovnog stvaralaštva, od nositelja osječke risarske škole, Huga Conradta Hirzenrdelta i Adolfa Waldingera, pa do umjetnika koji su djelovali u 20. stoljeća.

Godine 2014. naziv muzeja Galerija likovnih umjetnosti promijenjen je u Muzej likovnih umjetnosti.

Posebno zgrade je „Rana“ na proceļu - spomenik na spomeniku, oštećenoj koje je prozradio od udara granate tijekom Domovinskog rata 1991. godine.

POVIJEST SPECIJALNE KNJIŽNICE MUZEJA LIKOVNIH UMJETNOSTI

Zaposlenjem knjižničarke 1.9.2020. započet je službeni rad Knjižnice Muzeja likovnih umjetnosti koja je osnovana i registrirana u Uprisniku knjižnica u Republici Hrvatskoj 6. svibnja 2021. godine. Svaki Muzej likovnih umjetnosti iznajmljuje se 28. travnja 2021. po kojem Muzej uz svoja primarnu djelatnost obavlja i djelatnost knjižnica i arhiva.

Knjižnica Muzeju, u sklopu koje se nalazi i čitaonica, smještena je u prizemlju zgrade kao i spremni prostor što čini prostor veličine 50m². Ova specijalna knjižnica ubraja se u knjižnice poluotvorenog tipa, što znači da je osim zaposlenim osobama, dostupna i svim zainteresiranim kao što su studenti i profesori Akademije za umjetnost i kulturu u Osijeku, Filozofskog fakulteta Osijek te ostalim zainteresiranim građanima.

Knjižnica broji 3901 jedinicu inventarizirane knjižnične građe koja je obrađena u programu K++, a planira se nabava integriranog knjižničnog sustava ZaKi kojim će se osuvremeniti pristup fondu.

U sklopu knjižnice nalazi se i posebno odvojen „Arhiv Ota Švajčera“, istraživača i kroničara povijesti umjetnosti Osijeka i Slavonije, čija se ostavština donirana Muzeju može podijeliti na arhivsku, knjižnu i umjetničku.

POVEZNIKA OTA ŠVAJČERA I MUZEJA LIKOVNIH UMJETNOSTI

Ota Švajcner bio je hrvatski likovni kritičar (Osijek, 18.6.1907. - Osijek, 25.5.2003.) koji se školovao i radio u Osijeku. Istraživao je likovnu baštinu Osijeka i Slavonije, posebice slikarstvo 18. i 19. stoljeća, a pratio je i suvremena likovna zbivanja. Unatoč tome što je cijeli život radio posao ekonomista u Osijeku ijevionički željeza i tvornici strojeva O.L.T., njegova stvarna životna strast bila je umjetnost. Pisanje, slikanje i crtanje bili su za Ota Švajčera osnovno i svakodnevno sredstvo komunikacije. Tek u mirovini ulazi u najplodnije stvaralačko razdoblje svoga života, kada osim likovnih kritika i kronika počinje pisati i monografije (Hirzenrdelt, 1982.; Adolf Waldinger: 1843-1904), 1982.; Likovna kronika Osijeka: 1850-1900, godine, 1991.).

„Od samog početka postojaju Galerije likovnih umjetnosti, Osijek jedno se ime čerke od drugih, isčituva kroz bibliografije i obrade njegova fonda. To je ime Ota Švajčera, samostalnjog i iznimno vrijednog kritičara, kroničara i naposljetku, predanog znanstvenika, jednoga od rijetkih koji su cijeli život posvetili istraživanju povijesti umjetnosti, čerke to iz velike ljubavi prema materiji svojih istraživanja.“

„Njegova povezanost s Galerijom likovnih umjetnosti, prisutna u Švajčerova života od samog osnutka Galerije, ostaje intaktna i jaka tijekom godina koje slijede. Neumorno nastavlja istraživati likovno stvaralaštvo Osijeka i Slavonije, što je rezultiralo nastajanjem desetak monografskih naslova zbog kojih ime Ota Švajčera zavijek ostaje zapisano u povijesti Galerije likovnih umjetnosti.“ V. Radoš

KNJIŽNICA OTA ŠVAJČERA

Nakon smrti Ota Švajčera 2005. godine, na trajno čuvanje Galeriji likovnih umjetnosti, njegov stručni arhiv i privatnu knjižnicu darovali su njegova kćer Lidija Švajcner Gerenčević i njezin suprug Dragutin Gerenčević. Arhivski fond popisala je i stručno obradila muzejska savjetnica Valentina Radoš, koja je 2009. godine u Word dokumentu popisala sve knjige koje su darovane Muzeju. Knjige su u trenutku preuzimanja bile označene i naslovljene, svaka sa pregledom tekstem Galeriji likovnih umjetnosti Osijek. Ota Švajcner za uspomenu obitelji Švajcner-Gerenčević i oznakom inventarnog broja. Svaka jedinica ima svoj inventarni broj koji mu je dodijeljen prije zaposlenja knjižničarke, a plan je zbirku u budućnosti stručno obraditi u knjižničnom sustavu ZaKi.

Prvi pregled knjiga otkrio je da su sadržaji vrlo raznoliki, njegova kolekcija obuhvaća rijetka i u nekim slučajevima prva izdanja, uključujući književnost, povijest, umjetnost, filozofiju. Mnoge knjige sadrže i Švajcnerove bilješke i napomene što dodatno obogaćuje njihovu vrijednost i značaj. Zbirka trenutno broji 945 jedinica inventarizirane knjižne građe na engleskom, njemačkom, hrvatskom, srpskom, francuskom, ruskom jeziku u koju se ubrajaju katalogi izložbi, časopisi, monografije, zbornici, vodiči itd. Najstarija knjiga datira iz 1855., a najnoviji naslov u zbirci je iz 2002. godine. Ključni koraci za njezino čuvanje i dostupnost su digitalizacija i prema potrebi restauracija određenih naslova.

LITERATURA:

Ota Švajcner: bezvremeni opus : intelektualna ostavština Ota Švajčera u Galeriji likovnih umjetnosti, Osijek. Osijek: Galerija likovnih umjetnosti, 2014.
Žec, Daniel. Bilješka o osječkoj Galeriji: od Galerije slika do Muzeja likovnih umjetnosti. U: Institucije povijesti umjetnosti : zbornik 4. kongresa hrvatskih povjesničara umjetnosti. Zagreb: Društvo povjesničara umjetnosti Hrvatske, Institut za povijest umjetnosti, 2019.

NAJSTARIJA KNJIGA

Autor: Springer, Anton
Naslov: Handbuch der Kunstgeschichte
Izdavač: Rieger'sche Verlagsbuchhandlung
Godina izdanja: 1855.
Mjesto izdanja: Stuttgart
Jezik: njemački

NAJPOSUĐIVANJA KNJIGA

Autor: Pečić, Matko
Naslov: Hrvatski slikari i kipari: Slavonija, Srijem
Izdavač: Matice hrvatska
Godina izdanja: 1969.
Mjesto izdanja: Osijek
Jezik: hrvatski

Ostavština Ota Švajcera obuhvaća značajnu kolekciju knjiga koja je rezultat njegove velike zainteresiranosti i želje da sačuva pisanu riječ kao dio kulturne baštine. Njegova kolekcija sastoji se od rijetkih i u nekim slučajevima prvih izdanja, uključujući književnost, povijest, umjetnost, filozofiju i mnoga druga područja. Ova zbirka omogućuje pristup bogatom kulturnom nasljeđu, a kako mnoge knjige sadrže i Švajcerove bilješke i napomene, to dodatno obogaćuje njihovu vrijednost i značaj.